

BIURO BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY Standardy bezpieczeństwa wykonywania prac w stacjach paliw

SB-4

Prace w przestrzeniach zamkniętych w stacjach paliw.

Opracował:
Dział BHP i Koordynacji Prewencji w GK

Data opracowania: 02.2016
Data aktualizacji: 07.2023

Wersja
5.2

Strona 1 z 8

I. Cel

Celem standardu jest określenie wymogów dotyczących BHP i ppoż. przy wykonywaniu prac w przestrzeniach zamkniętych w stacjach paliw ORLEN S.A.

Praca w przestrzeniach zamkniętych jest związana z wieloma poważnymi zagrożeniami dla zdrowia i życia pracowników. Do głównych należą: możliwość wybuchu, zatrucia lub uduszenia w wyniku kontaktu z gazami trującymi lub przebywania w atmosferze pozbawionej wystarczającej ilości tlenu. Ważne jest właściwe przygotowanie takich prac, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pracy oraz stosowanych zabezpieczeń.

II. Definicje

Przestrzeń zamknięta - to wnętrze zbiorników, urządzenia kanalizacyjne, kanały oraz inne urządzenia, które:

- mają ograniczone lub utrudnione wejście lub wyjście,
- mają rozmiary umożliwiające wejście pracownika do środka i wykonanie zadania,
- mają atmosferę, w której w każdej chwili mogą pojawić się potencjalnie szkodliwe zanieczyszczenia, brak bezpiecznego poziomu tlenu, w której istnieje ryzyko śmierci lub poważnego urazu z powodu niebezpiecznych substancji lub warunków,
- stanowią szczególne ryzyko dla pracowników ze względu na:
  - możliwość nagromadzenia się gazów toksycznych, duszących, wybuchowych,
  - możliwość zaistnienia wybuchu, pożaru, upadku, zalania lub utknięcia.

III. Informacje ogólne

Ze względu na zamkniętą przestrzeń w zbiornikach, kanałach i urządzeniach kanalizacyjnych wymiana powietrza jest utrudniona i odbywa się tylko przez otwarte wazy lub pokrywy. Czynnikiem zwiększającym zagrożenie jest możliwość gwałtownej zmiany składu atmosfery w przestrzeniach zamkniętych. Powodem tego mogą być: resztki paliw, nieszczelności instalacji paliwowych, parowanie paliw z oczyszczonych ścian zbiorników, usuwanie osadów substancji toksycznych, gazy spawalnicze w czasie spawania, stosowanie klejów, rozpuszczalników, farb itp. w czasie prowadzenia prac remontowych. Dodatkowo w przestrzeniach zamkniętych w stacjach paliw zawsze należy się liczyć z obecnością atmosfer wybuchowych powstających na skutek parowania paliw.

Najczęstsze zagrożenia mogące wystąpić w czasie prowadzenia prac w przestrzeniach zamkniętych:

- zatrucie parami produktów naftowych,
- zatrucie gazami spawalniczymi,
- zatrucie parami niebezpiecznych substancji stosowanych do prac,
- uduszenie na skutek niedoboru tlenu w atmosferze,
- upadek na niższy poziom,
- upadek przedmiotu z wysokości,
- pożar,

BIURO BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY Standardy bezpieczeństwa wykonywania prac w stacjach paliw

SB-4

Prace w przestrzeniach zamkniętych w stacjach paliw.

Opracował:
Dział BHP i Koordynacji Prewencji w GK

Data opracowania: 02.2016
Data aktualizacji: 07.2023

Wersja
5.2

Strona 2 z 8

- wybuch par produktów naftowych.

W związku z możliwością prowadzenia prac w czynnych stacjach paliw, znaczne zagrożenia wynikają z obecności na terenie stacji paliw osób postronnych (klienci) oraz ruchu pojazdów samochodowych. Z tego względu wymagane jest odpowiednie zabezpieczenie i oznakowanie miejsca pracy zapewniające odpowiednią widoczność dla kierujących pojazdami oraz eliminujące dostęp osób postronnych do strefy pracy.

Prace w przestrzeniach zamkniętych prowadzone w stacjach paliw ze względu na możliwość stworzenia dużego zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi mogą być wykonywane tylko na podstawie pisemnego zezwolenia jednorazowego wydanego zgodnie z zarządzeniem w sprawie realizacji prac o zwiększonym zagrożeniu na własnych stacjach paliw ORLEN S.A.

Każdy Wykonawca prowadzący prace konserwacyjne, remontowe, modernizacyjne lub inwestycyjne w stacji paliw, przewidujący konieczność wykonania w ramach zadania prac w przestrzeniach zamkniętych, zobowiązany jest wystąpić do właściwych służb ORLEN S.A. o wydanie pisemnego pozwolenia na wykonanie tych prac.

Podstawą do wydania pozwolenia na prace jest sporządzenie przez Wykonawcę Instrukcji bezpiecznego wykonywania robót (IBWR) i uzgodnienie jej ze służbą BHP i ppoż. ORLEN Eko Sp. z o.o. sprawującą w imieniu ORLEN S.A. nadzór nad stacją, w której będą wykonywane prace.

Wykonawca zobowiązany jest do zatrudniania przy pracach w przestrzeniach zamkniętych w stacji paliw wyłącznie osób, które mają doświadczenie w wykonywaniu pracy i posiadają:

- Certyfikat BHP lub aktywną kartę identyfikacyjną (serwisową) wydaną dla pracowników wykonujących prace w stacjach paliw ORLEN S.A.,
- profilaktyczne badania lekarskie bez przeciwwskazań do pracy,
- znajomość Instrukcji bezpiecznego wykonywania robót (IBWR),
- przeszkolenie z zakresu BHP, w tym: znajomość oceny ryzyka zawodowego i obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego,
- wymagane uprawnienia energetyczne grupy II dla paliw ciekłych (przy pracach przy zbiornikach dla masy paliw > 100 Mg) oraz grupy III dla LPG.

Prace w przestrzeniach zamkniętych mogą być rozpoczęte tylko na podstawie dopuszczenia, dokonanego przez pracowników służby BHP i ppoż. ORLEN Eko Sp. z o.o. Wykonawca z odpowiednim wyprzedzeniem występuje do służb Biura Inwestycji i Utrzymania Ruchu Stacji Paliw lub Realizatora Inwestycji ORLEN S.A. celem uzyskania (wystawienia) pisemnego zezwolenia jednorazowego. Wystawiający zezwolenie ma obowiązek poinformować z odpowiednim wyprzedzeniem (trzy dni robocze) wszystkie zainteresowane strony o planowanych pracach, ze szczególnym uwzględnieniem właściwego terytorialnie Zespołu Regionalnego ORLEN Eko Sp. z o.o., Zespół Planowania Transportu Drogowego Paliw ORLEN S.A., Menadżera Sprzedaży ORLEN S.A. oraz Prowadzącego stację paliw.

Prace w przestrzeniach zamkniętych muszą być stale nadzorowane przez osobę, która odbyła szkolenie BHP i ppoż. dla osób kierujących pracownikami, wyznaczoną przez Wykonawcę.

Zespół wykonujący pracę w przestrzeniach zamkniętych powinien składać się z co najmniej trzech pracowników.

BIURO BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY Standardy bezpieczeństwa wykonywania prac w stacjach paliw

SB-4

Prace w przestrzeniach zamkniętych w stacjach paliw.

Opracował:
Dział BHP i Koordynacji Prewencji w GK

Data opracowania: 02.2016
Data aktualizacji: 07.2023

Wersja
5.2

Strona 3 z 8

Prace związane z czyszczeniem zbiorników po paliwie, ich wentylacją, remontem instalacji paliwowych (spawanie, cięcie, szlifowanie), ze względu na duże zagrożenia wybuchowe należy wykonywać po wydzieleniu strefy pracy o minimalnym promieniu od miejsca emisji węglowodorów ropopochodnych:

- przy rozszczelnianiu zbiorników benzyn i gazu LPG – w promieniu 5 metrów,
- przy rozszczelnianiu zbiorników oleju napędowego – w promieniu 5 metrów.

W czasie prowadzenia wentylacji zbiornika oraz wykonywania prac wymagających użycia otwartego ognia wskazane jest wstrzymanie ruchu pojazdów na stacji.

WAŻNE!

Gdy jest to konieczne, np. nie można zastosować technicznych środków bezpieczeństwa lub bezpiecznej technologii wykonywanych prac, należy całkowicie wstrzymać obsługę klientów oraz usunąć wszystkie osoby postronne z terenu stacji, na czas wykonywania prac.

Wstrzymanie pracy stacji paliw powinno być określone w pisemnym zezwoleniu jednorazowym. Jeżeli nie jest to zapisane, a w trakcie prac nastąpią okoliczności powodujące zagrożenia dla ludzi, środowiska lub mienia, to Wykonawca powinien uzyskać zgodę wystawiającego zezwolenie oraz Menadżera Sprzedaży na całkowite wstrzymanie obsługi klientów stacji paliw. W przypadku, gdy takiej zgody nie otrzyma, to ze względów bezpieczeństwa ma prawo zaprzestać dalszego wykonywania pracy.

Przed rozpoczęciem pracy wewnątrz jednej z komór wielokomorowego zbiornika paliw, sąsiadujące komory należy opróżnić do poziomu stanu martwego dla poszczególnych komór.

W trakcie prowadzenia prac w przestrzeniach zamkniętych Wykonawca musi zapewnić, co najmniej następujące środki bezpieczeństwa:

- stosowanie przez wszystkie osoby wykonujące prace odzieży, obuwia i sprzętu dostosowanych do warunków pracy, dopuszczonego do pracy w strefach zagrożonych wybuchem,
- pomiary DGW, zawartości tlenu w powietrzu, wykonywane przez osoby przeszkolone w obsłudze urządzeń pomiarowych,
- wygradzenie i oznakowanie strefy pracy zgodnie z wymaganiami standardów ORLEN S.A.,
- sprzęt doprowadzający czyste powietrze do strefy oddychania pracownika w przestrzeni zamkniętej. Pracownik asekurujący na wypadek, gdyby w związku potrzebą udzielenia pomocy pracującemu wewnątrz przestrzeni zamkniętej konieczne było wejście do tej przestrzeni, musi być wyposażony w taki sam komplet sprzętu ochronnego jak pracujący wewnątrz przestrzeni,
- urządzenia do ewakuacji pracowników z przestrzeni zamkniętej, np. trójnóg ratunkowy wraz z szelkami bezpieczeństwa, jeżeli prace będą prowadzone 1,5 m. poniżej poziomu otaczającego terenu.

BIURO BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY

Standardy bezpieczeństwa wykonywania prac w stacjach paliw

SB-4

Prace w przestrzeniach zamkniętych w stacjach paliw.

Opracował:
Dział BHP i Koordynacji Prewencji w GK

Data opracowania: 02.2016
Data aktualizacji: 07.2023

Wersja
5.2

Strona 4 z 8

- sprzęt do prowadzenia skutecznej wentylacji przestrzeni zamkniętych w wykonaniu przeciwwybuchowym,

IV. Organizacja pracy w przestrzeniach zamkniętych

1. Szkolenie pracowników wykonujących prace.

Wszystkie osoby zaangażowane do pracy w przestrzeniach zamkniętych muszą odbyć szkolenie organizowane przez pracodawcę, zapewniające uzyskanie wiedzy i umiejętności z zakresu wszystkich aspektów bezpieczeństwa, związanych z czynnościami wykonywanymi w trakcie pracy. Szkolenie powinno obejmować co najmniej poniższe zagadnienia, takie jak:

- rodzaje i lokalizacje przestrzeni zamkniętych w stacji paliw,
- zagrożenia chemiczne i fizyczne mogące wystąpić w czasie pracy w przestrzeniach zamkniętych,
- zasady wykonywania badania jakości powietrza w przestrzeni zamkniętej oraz wymagania dotyczące sprzętu do prowadzenia badań,
- wymagany sprzęt ochronny i zasady jego stosowania,
- zasady i sposoby ewakuacji pracowników z przestrzeni zamkniętej,
- podział obowiązków w trakcie wykonywania pracy.

2. Zadania osób zaangażowanych w wykonywanie pracy.

Pracownik wykonujący czynności wewnątrz przestrzeni zamkniętej:

- wykonuje tylko te prace, które zostały opisane w pisemnym zezwoleniu na prace. Rozpoczęcie innych prac dopuszczalne jest tylko po przeprowadzeniu oceny ryzyka i uzyskaniu instrukcji bezpiecznego wykonywania pracy,
- stosuje wymagane środki ochronne i metody pracy opisane w Instrukcji bezpiecznego wykonywania robót oraz pisemnym zezwoleniu jednorazowym,
- zna zagrożenia, jakie mogą wystąpić w czasie wykonywania pracy,
- zna sposoby kontaktowania się osobą asekurującą,
- opuszcza miejsca pracy natychmiast po uzyskaniu informacji o wystąpieniu nadmiernych zagrożeń oraz informuje osobę asekurującą o takich zagrożeniach,

Pracownik asekurujący

Pracownik asekurujący to osoba zatrudniana przez Wykonawcę, przebywająca poza przestrzenią zamkniętą, współpracująca i utrzymująca stały kontakt z pracownikiem wykonującym czynności wewnątrz przestrzeni zamkniętej.

BIURO BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY Standardy bezpieczeństwa wykonywania prac w stacjach paliw

SB-4

Prace w przestrzeniach zamkniętych w stacjach paliw.

Opracował:
Dział BHP i Koordynacji Prewencji w GK

Data opracowania: 02.2016
Data aktualizacji: 07.2023

Wersja
5.2

Strona 5 z 8

Pracownik asekurujący powinien:

- znać zagrożenia związane z wykonywaną pracą oraz objawy związane z tymi zagrożeniami,
- stale utrzymywać kontakt z pracownikiem pracującym w przestrzeni zamkniętej w ustalony wcześniej sposób,
- udzielać wszelkiej pomocy pracownikowi wykonującemu pracę w przestrzeni zamkniętej,
- posiadać możliwość natychmiastowego użycia sprzętu ochronnego pozwalającego na ewakuację i udzielenia pomocy pracownikowi wykonującemu pracę w przestrzeni zamkniętej,
- współpracować z osobą nadzorującą pracę.

Pracownik Nadzorujący.

Pracownik nadzorujący to osoba zatrudniana przez Wykonawcę, posiadająca uprawnienia do kierowania pracownikami oraz energetyczne uprawnienia dozоровe, odpowiedzialna za prawidłową organizację pracy w związku wykonywanym zleceniem.

Nadzorujący powinien:

- posiadać pisemne zezwolenie jednorazowe na wykonanie prac, znać i umieć zastosować wymagane w zezwoleniu sposoby bezpiecznego wykonywania pracy,
- współpracować z Prowadzącym stację paliw w zakresie zabezpieczenia wykonywanych prac,
- znać zagrożenia związane z wykonywaną pracą oraz objawy związane z tymi zagrożeniami,
- wprowadzić wymagane zabezpieczenia,
- stale kontrolować prawidłowość wykonywanych prac zgodnie z wydanym zezwoleniem oraz instrukcją,
- dopuszczać do wykonywania pracy tylko, jeżeli spełnione są wszystkie wymagania bezpieczeństwa oraz przerwać prace i wycofać pracowników w przypadku pojawienia się nadmiernych zagrożeń,
- brać udział w ewakuacji pracownika z przestrzeni zamkniętej (bez wchodzenia do niej),
- nadzorować przestrzeganie zakazu wstępu osób postronnych do wydzielonej strefy pracy,
- znać sposoby alarmowania służb ratowniczych i posiadać środki techniczne do ich wezwania,
- posiadać sprzęt do badania parametrów atmosfery w przestrzeni zamkniętej oraz być przeszkolony z zasad jego użytkowania.

V. Prowadzenie prac wewnątrz przestrzeni zamkniętych

Przed przystąpieniem do wykonywania prac Wykonawca i Prowadzący stację paliw zobowiązani są do wykonania czynności opisanych w standardzie SA-4 „Pobyt wykonawcy w stacji paliw”.

BIURO BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY
Standardy bezpieczeństwa wykonywania prac w stacjach paliw**SB-4****Prace w przestrzeniach zamkniętych w stacjach paliw.****Opracował:**
Dział BHP i Koordynacji Prewencji w GK**Data opracowania:** 02.2016
Data aktualizacji: 07.2023**Wersja**
5.2

Strona 6 z 8

Prowadzący stację paliw zobowiązany jest do:

- poinformowania swoich pracowników o zagrożeniach wynikających z prowadzonych prac,
- przekazania Wykonawcy miejsca pracy,
- zapewnienia kontroli miejsca wykonywania prac po ich zakończeniu zgodnie z ustaleniami dokonanymi z Wykonawcą.

Wykonawca prac zobowiązany jest:

1. Przygotowanie do prowadzenia prac.

- Uzyskać pisemne zezwolenie jednorazowe na wykonywanie prac.
- Przeprowadzić instruktaż przed rozpoczęciem prac obejmujący następujące informacje: cel i zakres pracy, sposób zabezpieczenia miejsca pracy, kolejność wykonywanych czynności, zagrożenia, stosowane środki bezpieczeństwa, sposoby porozumiewania się pracowników wykonujących pracę i asekurujących, objawy zatruc, zasady ewakuacji.
- Wykonać ogrodzenie strefy pracy.
- Przygotować i sprawdzić sprzęt przeznaczony do wykonywania pracy ze szczególnym uwzględnieniem środków bezpieczeństwa.
- Uzyskać zgodę pracownika służby BHP ORLEN Eko Sp. z o.o. na rozpoczęcie prac.

Do czasu uzyskania odpowiedniego wpisu w zezwoleniu pisemnym ekipa Wykonawcy, przed rozpoczęciem właściwych prac objętych zezwoleniem, może wykonać czynności przygotowawcze, jak np. wygrodzenie i oznakowanie terenu robót, przygotowanie niezbędnych materiałów, maszyn i narzędzi, rozstawienie podręcznego sprzętu gaśniczego i innych zabezpieczeń wynikających z zapisów zezwolenia, itp.

2. Prowadzenie prac.

Przed wejściem pracownika do przestrzeni zamkniętej należy:

- Zweryfikować poziom paliwa w komorach sąsiadujących z komorą, w której planowana jest praca wewnątrz przestrzeni zamkniętej,

Zabrania się prowadzenia prac wewnątrz komory zbiornika magazynowego, jeżeli poziom napełnienia paliwem sąsiadujących komór jest wyższy niż stan martwy.

- Otworzyć pokrywy studzienek i wietrzyć je grawitacyjnie lub mechanicznie,
- Wykonać pomiar zawartości tlenu i stężeń wybuchowych. Badanie powinno być prowadzone bez wchodzenia do przestrzeni zamkniętej. Pomiaru powinny być wykonane na minimum trzech poziomach: górnym, środkowym i dolnym. Wyniki należy zapisać w karcie pomiarów analitycznych, załączonej do pozwolenia na prace (wzór karty znajduje się w załączniku nr 1 do standardu SB-3). Pomiaru należy wykonać bezpośrednio przed wejściem do przestrzeni zamkniętej. Wejście do przestrzeni zamkniętej bez ochrony jest dopuszczalne, jeżeli stężenia substancji niebezpiecznych nie przekraczają dopuszczalnych stężeń określonych w karcie charakterystyki, nie występują przekroczenia 10% DGW, a stężenie tlenu mieści się w granicach 18% - 22,5%.

BIURO BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY
Standardy bezpieczeństwa wykonywania prac w stacjach paliw**SB-4****Prace w przestrzeniach zamkniętych w stacjach paliw.****Opracował:**
Dział BHP i Koordynacji Prewencji w GK**Data opracowania:** 02.2016
Data aktualizacji: 07.2023**Wersja**
5.2

Strona 7 z 8

Wejście do zbiorników po paliwach.

- Zapewnić brak możliwości dopływu paliw do zbiornika. Zabrania się w czasie prowadzenia prac w zbiornikach przyjmowania dostaw paliw do innych zbiorników w stacji paliw. Przyjęcie dostawy możliwe jest dopiero po wyjściu pracownika ze zbiornika, jeżeli takie postępowanie zostało szczegółowo opisane w IBWR.
- Należy opróżnić zbiornik z resztek paliwa i przygotować do wentylacji.
- Wentylować zbiornik do czasu zapewnienia wymaganej zawartości tlenu i braku zagrożeń wybuchowych.
- W przypadku braku technicznych możliwości całkowitego opróżnienia zbiornika z resztek paliwa oraz doprowadzenia atmosfery w zbiorniku do wymogów bezpieczeństwa, dopuszcza się wejście pracownika do zbiornika pod warunkiem zastosowania środków zabezpieczających w postaci masek pełnotwarzowych z doprowadzeniem czystego powietrza. Osoba asekurująca musi posiadać taki sam sprzęt ochronny jak pracownik wykonujący pracę.
- Zabronione jest stosowanie masek przeciwgazowych z pochłaniaczami oraz butli ze sprężonym powietrzem.
- Wejście do zbiornika po jego wyczyszczeniu bez zabezpieczenia układu oddechowego może nastąpić tylko po spełnieniu wymagań określonych w zezwoleniu pisemnym.
- Wnętrze zbiornika można oświetlać tylko za pomocą lamp zasilanych napięciem bezpiecznym 24V. Żarówka lampy musi być zabezpieczona przed stłuczeniem.
- Transport odpadów, narzędzi i sprzętu koniecznego do wykonania pracy w zbiorniku powinien być wykonany w sposób zapewniający pełne bezpieczeństwo pracownika przebywającego w zbiorniku.
- Pracownik wchodzący do zbiornika musi być wyposażony w szelki bezpieczeństwa zapięte do liny bezpieczeństwa połączonej z urządzeniem ewakuacyjnym, np. trójnogiem ratunkowym.
- W przypadku konieczności prowadzenia prac spawalniczych wewnątrz zbiornika, muszą być spełnione wymagania standardu SB-3, w którym określono zasady prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, a ponadto:
  - wszystkie komory zbiornika należy opróżnić, wyczyścić i wentylować do czasu zapewnienia wymaganej zawartości tlenu i braku zagrożeń wybuchowych,
  - przy spawaniu gazowym butle powinny znajdować się poza zbiornikiem, a płomień można zapalić tylko na zewnątrz zbiornika,
  - przy spawaniu elektrycznym należy używać sprawnych technicznie przewodów, a spawacz powinien stać na dywaniku dielektrycznym.

W czasie prowadzenia prac spawalniczych należy zapewnić skuteczny wyciąg odprowadzający gazy spawalnicze poza zbiornik.

Prace w kanałach i urządzeniach kanalizacyjnych.

- Praca w kanałach o średnicy lub wysokości mniejszej niż 1 m. jest zabroniona dla ludzi.
- Prace w takich kanałach należy wykonywać z zastosowaniem specjalistycznych urządzeń technicznych.

BIURO BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY

Standardy bezpieczeństwa wykonywania prac w stacjach paliw

SB-4

Prace w przestrzeniach zamkniętych w stacjach paliw.

Opracował:
Dział BHP i Koordynacji Prewencji w GK

Data opracowania: 02.2016
Data aktualizacji: 07.2023

Wersja
5.2

Strona 8 z 8

- Przed rozpoczęciem prac należy zapewnić, że nie nastąpi gwałtowny wzrost poziomu wody w kanałach i urządzeniach kanalizacyjnych.
- Przed wejściem do urządzeń kanalizacyjnych lub kanałów należy zdjąć porywy sąsiednich włączów i przewietrzyć kanały. Otwarte włązy należy zabezpieczyć zgodnie z wymaganiami ORLEN S.A.
- Przed wejściem do kanałów lub urządzeń kanalizacyjnych należy zapewnić takie same zabezpieczenia jak przy wejściu do zbiornika po paliwach.

3. Postępowanie awaryjne.

W przypadku braku możliwości spełnienia wszystkich wymagań bezpieczeństwa, określonych w zezwoleniu pisemnym lub Instrukcji bezpiecznego wykonywania pracy, prace należy przerwać i wyprowadzić pracowników z przestrzeni zamkniętych.

W razie braku kontaktu z pracownikiem wykonującym prace wewnątrz przestrzeni zamkniętej np. utrata przytomności, pracownika natychmiast ewakuować za pomocą liny bezpieczeństwa bez wchodzenia do przestrzeni zamkniętej. W szczególnych wypadkach, jeżeli nie można wydobyć poszkodowanego za pomocą liny bezpieczeństwa, asekurujący wraz z nadzorującym z zastosowaniem dodatkowego sprzętu izolującego i zabezpieczającego oraz zachowaniem szczególnej ostrożności powinni podjąć akcję ratowniczą.

VI. Zakończenie prac

Po zakończeniu prac Wykonawca zobowiązany jest do zabezpieczenia i uporządkowania miejsca prac i przekazania go Prowadzącemu stację paliw.

W przypadku konieczności wykonywania po zakończeniu prac kontroli miejsca pracy, Wykonawca i Prowadzący stację paliw uzgadniają zasady i tryb jej wykonywania w formie pisemnej. W przypadku prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym na terenie nieeksploatowanych stacji paliw obowiązek kontroli miejsca prac po ich zakończeniu ciąży na Wykonawcy.

Pisemne pozwolenie na prace niebezpieczne po zakończeniu prac Wykonawca przekazuje do zlecającego pracę pracownika Biura Inwestycji i Utrzymania Ruchu Stacji Paliw lub Realizatora Inwestycji ORLEN S.A.

Akceptował:
Dyrektor
Dział BHP i Koordynacji Prewencji GK
Biuro Bezpieczeństwa i Higieny Pracy PKN ORLEN S.A.

Łukasz Agaciński
Dyrektor, Działu BHP i
Koordynacji Prewencji w GK

Zatwierdził:
Dyrektor
Biuro Bezpieczeństwa i Higieny Pracy

Tomasz Gościński
Dyrektor, Biura BHP
ORLEN S.A.